

Lausunto

05.08.2024

Asia: VN/36258/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rikoksettoman elämän tukisäätiö sr. kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ammatilliseen kuntoutukseen pääsyä pitäisi jatkossakin pyrkiä pitämään joustavana ja houkuttelevana. Kuntoutustuen mahdollisuuden poistaminen lisäisi suurella todennäköisyydellä nuorten taloudellista turvattomuutta ja siirtäisi nuoria kuntoutustuelta toimeentulotuen piiriin, jolloin kokonaiskustannukset julkiseen talouteen tuskin pienenisivät. Nuorten nuoren kuntoutusrahaa koskevan tutkimuksen tulosten mukaan nuoren kuntoutusraha tukee ja motivoi nuoria opinnoissa ja sillä on iso merkitys esimerkiksi nuoren itsenäistymisvaiheessa. Esitettävät muutokset nuoren kuntoutusrahaan saattavat heikentää myös tarvitsevassa tilanteessa olevien nuorten kykyä suorittaa vähintään toisen asteen tutkinto.

Vaikka nuori olisi sosiaali- ja/ tai terveystalvelujen piirissä se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö hän voisi tarvita ammatillisen kuntoutuksen palveluja sosiaali- ja terveystalvelujen rinnalla. Erytisesti heikossa asemassa olevalla nuorella terveydelliset, sosiaaliset ja ammatilliset kysymykset nivoutuvat yhteen, jolloin tarvitaan yhtäaikaista ja rinnakkain samaa tavoitetta kohti vieviä palveluja.

Nuotti-valmennus, johon on mahdollistanut ilman diagnoosia, on näyttäytynyt nopeana ja vaikuttavana apuna ja tukenut nuoria siirtymään koulutus- ja/tai työelämään. On tärkeää, että matalan kynnyksen palvelu ilman diagnoosia säilyisi edelleen. Oikea aikaisesti kohdennettu Nuotti-valmennus tukee eri palveluiden yhteisvaikutuksia. Nuotti-valmennuksen lisääminen näkyväksi osaksi aktivointi/kuntoutussuunnitelmaa ilman työnhakuvelvoitetta antaa nuorelle mahdollisuuden keskittyä kuntoutumiseen, joka parantaa tulevaisuudessa mahdollisuuksia palata opintojen piiriin ja sitä kautta työelämään.

Nuotti-valmennuksen rinnalla nuori voi usein tarvita sosiaali- ja terveyspalveluja. Riskinä on myös nuoren ammatillisen kuntoutuksen käynnistymisen viivästyminen ratkaisuprosessin monimutkaistuessa. Tuen tarkempi kohdentaminen on vaikuttavuuden näkökulmasta tärkeää ja panostaminen tuen oikea-aikaiseen kohdentamiseen on tarkoituksenmukaista. Tuen tarkempi kohdennettavuus nimenomaan niille nuorille, jotka ovat työn ja koulutuksen ulkopuolella, joilla toimintakyky on olennaisesti heikentynyt ja taakkana on myös muita haasteita (mm. Rise-asiakkuus) ovat linjat selkeät ja yhdenmukaiset. Tämä tukee ammattilaisten kykyä ohjata nuoret oikean kuntoutuksen piiriin säilyttäen tasavertaisen aseman muihin nähden.

Sunikka Sanna
Rikoksettoman elämän tukisäätiö sr - Nuorten oppis- ja
kuntoutuspalveluiden tukeminen, tiimivetäjä ja vastaava ohjaaja